

Nelu VICOL, doctor, conferențiar universitar,
director adjunct
al Institutului de Științe ale Educației,
profesor asociat al Universității
„Dunărea de Jos” din Galați, România

CONSTRUCȚIA DE CREZ ȘTIINȚIFIC, PROFESIONAL ȘI MANAGERIAL

În viața omului se întrevăd evenimente care îi construiesc dezideratele de atitudini, roluri, modele comportamentale, autoritate, reputație, renume, valori, emotivitate și respect. Toate acestea, în ancorajul lor, edifică personalitatea ca fiind binele suprem ce îl caracterizează pe om.

În domeniul educației acest concept de „bine suprem” este viabil și se produce între charismatic și pragmatism. De ce? Dat fiind că formarea individului om este, ca și dragostea, o mare temă pasională.

În acest context de pasiune formatoare și reformatoare, una dintre cele mai semnificative performanțe ale sistemului educațional o reprezintă capitalul uman – personalul științifico-didactic și managerial competent, competitiv, performant, motivat pentru realizarea educației de calitate.

O personalitate distinctă a sistemului educațional din Republica Moldova este doamna doctor habilitat, conferențiar universitar Lilia Pogolșa, care, prin activitățile sale de cercetător, conceptor de politici educaționale, manager, coordonator al proiectelor de implementare a politicii educaționale a statului, contribuie substanțial la dezvoltarea continuă și durabilă a sistemului. Această contribuție este facilitată de competențele și performanțele pe care și le dezvoltă continuu, prin raportare la cerințele societății și ale învățământului în perpetuă schimbare.

Unele dintre aspectele vieții intelectuale și profesionale ale dnei Lilia Pogolșa sunt însumate în următoarele date:

Născută la 1 aprilie 1963, familistă. A finalizat studiile universitare la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău cu Diplomă de mențiune (1986). În perioada anilor 1986-1988, activează în calitate de profesor de istorie la Școala medie nr. 52 din Chișinău. Ulterior, a urmat studiile de doctorat la Universitatea de Stat din Sankt-Petersburg (1994-1998), conferindu-i-se titlul științific de doctor în științe istorice (1998). În perioadele 1988-1993, 1998-2002 și 2003-2008, este angajată în funcție de lector și de conferențiar la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; aici accede la titlul științifico-didactic de conferențiar universitar (2003). În perioadele 2002-2003, 2017 și 2020-2021, deține funcția de viceministru și ministru al educației. Din anul 2008 până în noiembrie 2020, cu întreruperi obiective, deține funcția de director al Institutului de Științe ale Educației din Chișinău. În anul 2014 susține teza de doctor habilitat la specialitatea 531.01 – *Teoria generală a educației* cu tema „Managementul curriculumului școlar”.

Alte funcții și activități:

2013–noiembrie 2020	Președinte al Seminarului Științific de Profil, Institutul de Științe ale Educației.
2013–noiembrie 2020	Președinte al Consiliului Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în pedagogie, Institutul de Științe ale Educației.
2008–prezent	Membru al Consiliului Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației / Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.
2008–noiembrie 2020	Director și membru al Colegiului de redacție al revistei științifice „ <i>Univers Pedagogic</i> ”.
2002-2003; 2020-2021	Membru al Colegiului Ministerului Educației și Științei / Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

Activitatea managerială. În special, apreciem contribuția dnei Lilia Pogolșa la fundamentarea teoretică și praxiologică a managementului curriculumului școlar, prin corelarea dimensiunilor manageriale și pedagogice, în cadrul unui referențial postmodern al educației.

Domnia sa fundamentează teoria managementului curriculumului școlar, elaborează modelul praxiologic al managementului curriculumului școlar, dezvoltă conceptul de „optimizare a curriculumului”, argumentează rolul standardelor educaționale în conceptualizarea managementului de curriculum și oferă sistemul de instrumente și indicatori de proiectare, implementare și evaluare a curriculumului școlar – *toate acestea constituind repere de maximă importanță pentru teoria și practica managerială.*

Asumându-și competențe și obligații în concordanță cu politicile și strategiile naționale ale dezvoltării învățământului, activitatea managerială a doctorului habilitat, conferențiar universitar Lilia Pogolșa a vizat domeniile conducerii, structurării și funcționării Institutului de Științe ale Educației și s-a realizat, în principal, prin buna organizare, desfășurare și perfecționare a procesului de formare profesională continuă a cadrelor didactice și manageriale și de cercetare științifică. Principiile-cheie de care se conduce dna Lilia Pogolșa în activitatea de conducere sunt *principiul conducerii strategice; principiul gestionării eficiente și transparente; principiul responsabilității* în raport cu respectarea legislației în vigoare, respectarea politicilor de echitate și etică, asigurarea calității actului managerial, asigurarea transparenței proceselor decizionale și a activităților desfășurate. În funcția de director al Institutului de Științe ale Educației, dna Lilia Pogolșa a demonstrat prestanță în administrarea resurselor financiare, utilizarea resurselor disponibile pentru desfășurarea activității statutare, buna administrare a bunurilor cu statut de proprietate a instituției și asigurarea condițiilor optime de dezvoltare a bazei materiale a instituției.

Preocupată de subtilitățile sistemului educațional și, îndeosebi, de semnificațiile acestuia în diversitatea actelor de formare a tinerei generații și a populației adulte, Lilia Pogolșa este deopotrivă un om al acțiunii, al proiectelor de anvergură și al faptelor de succes. În plan academic, numele doctorului habilitat Lilia Pogolșa este fundamental legat mai ales de formarea profesională continuă a cadrelor didactice și manageriale, de educația continuă / de învățarea pe întreg parcursul vieții, de teoria și metodologia/praxiologia curriculumului școlar, acestea fiind domenii pe care le reprezintă nu doar în plan discursiv, prin cursuri și scrieri academice, dar și acțional, prin construcții instituționale, prin inițiere și coordonare de evenimente academice de anvergură națională și internațională și de conducere a proiectelor de cercetare și de intervenție socio-educațională.

Semnificativă pentru cariera managerială și pentru diversitatea activității profesionale și academice a doctorului habilitat, conferențiar universitar Lilia Pogolșa, numirea sa, în noiembrie 2020, în funcția de ministru al Educației s-a dovedit a fi un context polifonic și integrator de manager abil, de profesionist competent și de specialist în științele educației. Deci, Domnia sa a venit în Ministerul Educației, Culturii și Cercetării de la educație, deținând până la această numire funcția de viceministru la Ministerul Educației (2002-2003, 2017) și director al Institutului de Științe ale Educației (2008-2020).

În funcția de director al Institutului, începând cu anul 2008, s-au vădit calitățile de om pentru oameni, de conducător abil pentru consolidarea colectivului, de coordonator și de manager iscusit și competent în edificarea prestigiului și prestanței Institutului de Științe ale Educației (IȘE) în context național și internațional. Anume în această funcție dna Lilia Pogolșa a orientat activitatea Institutului în implementarea politicii educaționale, pe dimensiunea priorităților educației, a reglementărilor normative și legale. Or, la cârma IȘE,

a venit un om al școlii înzestrat cu variate valențe etice, ale managementului educațional și ale procesului de reformare a instruirii și educației omului, cu destinul și cu farmecul său.

Și atunci, dar și acum, activitatea profesională, științifică și managerială a dnei Lilia Pogolșa este axată și orientată spre necesitatea unei noi filosofii a educației, pe tensiunea educației culturale a individului, pe formarea copilului considerat temei al actului educativ, pe educația între rigorile instituției și dorințele copilului, pe educația în condițiile societății concurențiale, pe educația în context multicultural, pe cultura psihopedagogică a cadrului didactic și managerial, pe perspectivele etice ale educației, pe idealul moral al educației, pe expectanțele societății față de educație, pe dimensiunea afectivă a școlii / școala prietenoasă copilului, pe problematica și efectele comunicării în educație.

Antrenarea în managementul cercetării și educației. În palmaresul acesta se identifică managementul curriculumului școlar; modernizarea structurii sistemului de învățământ; monitorizarea implementării curriculumului școlar proiectat; evaluarea rezultatelor școlare; standardizarea în educație; formarea continuă a cadrelor didactice; continuitatea *învățământ gimnazial – învățământ liceal – învățământ universitar*, formarea profesională inițială, atestarea cadrelor didactice etc.

Activitatea științifico-profesională. În contextul reflecțiilor prezentate, dincolo de multiplele aspecte ale activității dnei Lilia Pogolșa, se identifică și un „contact” al „omului din educație” cu problemele practice ale stării noastre morale, culturale și educative în contemporaneitate, deci aducerea educației la anumite consecințe însemnând, totodată, și posibilitatea aplicativă a ei, adică spiritul atitudinal al nostru față de viața și sănătatea spirituală a populației minore și adulte, dat fiind că educația nu se reduce la ceva ce ar viza doar „teoria, știința”, ci ea are în vedere realitatea vieții cuprinzătoare a unei personalități ori societăți istorice sau contemporane. De aceea activitatea dnei Lilia Pogolșa, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, în funcțiile de viceministru, director și – actualmente – cea de ministru este cât se poate de relevantă nu doar prin valorile profesionale, științifice și manageriale, ci și prin calități ale umanismului, ale devotamentului pentru educație, ale respectului pentru creșterea și educarea morală și culturală a tinerei generații.

Activitatea profesională, de cercetare științifică și managerială a doamnei Lilia Pogolșa poate fi analizată prin felul în care este capabilă de asumarea ei tematică expresă. Anume acest tip de cercetare – *cercetarea aplicată* – semnifică exercițiul prin care și în care, însăși cercetarea, se transformă, de fapt, într-o „întâlnire” existențială pe traiectorie socială, culturală, educațională și managerială. Acest demers autentic al dnei Lilia Pogolșa se caracterizează prin plusvaloarea cercetărilor în domeniul educațional vis-à-vis de diversitatea lucrărilor apărute, problemele și aspectele legate de viața și existența școlii naționale care, deseori, a rămas în afara cercetărilor, oferind astfel câmp deschis pentru diverse supoziții și speculații, care, adesea, nu au niciun temei.

În special, apreciem contribuția Domniei sale la fundamentarea teoretică și praxiologică a managementului curriculumului școlar, prin corelarea dimensiunilor manageriale și pedagogice, în cadrul unui referențial postmodern al educației. Domnia sa fundamentează teoria managementului curriculumului școlar, elaborează modelul praxiologic al managementului curriculumului școlar, dezvoltă conceptul de „optimizare a curriculumului”, argumentează rolul standardelor educaționale în conceptualizarea managementului de curriculum și oferă sistemul de instrumente și indicatori de proiectare, implementare și evaluare a curriculumului școlar – toate acestea constituind repere de maximă importanță pentru teoria și practica managerială.

Consistența internă a cercetării realizate de dna L. Pogolșa este demonstrată de analiza sistemică și complexă a teoriilor managementului curriculumului; redimensionarea conceptului de curriculum ca teorie, ca structură și produs, ca proces și rezultat; fundamentarea teoriei managementului curriculumului școlar în viziune postmodernă axată pe interconexiunea demersurilor manageriale, pedagogice; elaborarea modelului praxiologic al managementului curriculumului școlar centrat pe: 1) valorificarea resurselor umane prin formarea conceptórilor de curricula și implicarea acestora în procesul de proiectare curriculară și prin formarea cadrelor didactice privind implementarea curricula; 2) constituirea/dezvoltarea structurilor de management al curriculumului școlar; 3) realizarea funcțiilor de diagnosticare, proiectare, implementare și monitorizare a curriculumului școlar în contextul politicilor educaționale ale statului și al tendințelor moderne de dezvoltare curriculară: centrare pe acela care învață, centrare pe valori, centrare pe competențe.

Importanța teoretică a cercetărilor realizate de doctorul habilitat Lilia Pogolșa rezidă în:

- fundamentarea teoriei managementului curriculumului școlar;
- fundamentarea teoretică a modelului praxiologic al managementului curriculumului școlar, axat pe complexitatea funcțiilor manageriale, particularitățile paradigmei curriculare și pe potențialul conceptórilor de curricula;
- dezvoltarea teoriilor constituente ale managementului curriculumului școlar prin: argumentarea relației dintre standardele de calitate/eficiență și curricula școlare; îmbinarea categoriilor de management educațional și management curricular; sistemul de acțiuni care preced, însoțesc și urmează diagnosticarea, conceptualizarea, proiectarea, implementarea, evaluarea, monitorizarea curriculumului școlar;
- fundamentarea conceptului „optimizarea curriculumului” prin trei tipuri de demersuri: demersul trifazic: proiectarea curricula, experimentarea noului curriculum, transpunerea în practica educațională; demersul tetrafazic: proiectarea, experimentarea, validarea și implementarea; demersul pentafazic: cercetarea curriculară, proiectarea, experimentarea, validarea și implementarea.

Prin elaborarea fundamentelor teoretice și metodologice ale managementului curriculumului (teorii, concepții, principii, dimensiuni, conținuturi de organizare și realizare a acestui proces, acțiuni operaționale pentru funcționarea managementului curriculumului ca sistem integral orientat spre calitatea produsului final – curriculumul școlar, metodologii de elaborare și optimizare a standardelor educaționale, a curriculumului conform viziunilor integraliste și coordonatele managementului curriculumului de calitate) cercetarea realizată de dna Lilia Pogolșa este una valoroasă și oportună teoriei și practicii manageriale din Republica Moldova.

Trebuie menționat că rezultatele cercetărilor sunt deja aplicate în constituirea sistemului național al managementului curriculumului, precum și în renovarea curricula de formare profesională inițială și continuă a cadrelor didactice.

Întregul ansamblu teoretic și practic al activității profesionale, științifice și manageriale a doamnei Lilia Pogolșa este concludent pentru cel puțin două aspecte:

- în primul rând, pentru dorința/necesitatea de actualizare și de repunere în circulație largă a ideilor și a soluțiilor celor mai valoroase, repunere însoțită adesea de o argumentare detaliată, cu intenția convingerii interesate asupra oportunității preluării lor;
- în al doilea rând, pentru dorința/necesitatea de a încorpora, într-o formă sau alta, dar, oricum, într-o formă prelucrată pentru intențiile avansate, informația teoretică cea mai nouă.

Este necesar a vizualiza, cel puțin, un aspect al activității investigaționale pe care a realizat-o dna Lilia Pogolșa pentru sistemul educațional. Astfel, acest aspect vizează date esențiale și valorice privind managementul curriculumului școlar, domeniu modern și relativ recent, încă insuficient cunoscut la noi, atât sub aspect teoretic, cât și din punctul de vedere al exercitării propriu-zise a funcțiilor manageriale, a demersurilor metodologice și a concluziilor la care s-a ajuns prin abordarea din perspectiva corpusului de date și informații coroborate, prezentând interes atât pentru cadrele didactice stagiare care își încep activitatea într-o perioadă de reformă a învățământului general și care ar putea candida în viitor, ca executanți ai diverselor curricula disciplinare, precum și pentru actualii manageri de școli.

În ansamblul său, activitatea științifică a dnei Lilia Pogolșa se adresează atât specialiștilor în probleme de politică educațională, dar și unui public didactic mai larg, dornic să se familiarizeze cu sfera preocupărilor specifice managementului curriculumului școlar în învățământ, ceea ce face ca elaborările să poată oferi un prilej de „învățare managerială” în realizarea curriculumului, atât în direcția aprofundării cunoștințelor de management al disciplinei de învățământ, precum și pentru abordarea avizată a numeroaselor și dificilelor situații concrete posibile în realizarea activității didactice în învățământul general.

Accentul cercetărilor realizate de dna conf. univ. Lilia Pogolșa se pretează la dimensiunea că dacă ne raportăm la nivelul macrosistemului de învățământ, managementul curriculumului școlar se corelează conceptului de strategie pedagogică, înțelegând prin aceasta o concepție, o linie de orientare pe ansamblu și pe termen lung privind organizarea procesului didactic, a educației, a învățământului. Strategia pedagogică este reprezentată de ansamblul deciziilor privind desfășurarea cercetării pedagogice, a politicii învățământului sau a procesului de învățământ. Corelația nu înseamnă similitudine, întrucât managementul constituie

actul complex de conducere științifică a întregului proces de învățământ, depășind stadiul proiectiv reprezentat de strategia pedagogică.

Prin atare viziune, Domnia sa avansează domeniul schimbării de atitudine asupra *calității* managementului curriculumului școlar și a conștiinței *identitare* a conceptórilor și a executańilor de curriculum.

În această abordare se identifică originalitatea cercetărilor care valorizează și componenta de formare profesională continuă a cadrelor didactice și de conducere în cadrul managementului curriculumului școlar ce se vedește – prin dimensiunea organizațională și metodologică - a fi optimul *punct de pornire* pentru o *mişcare de cercetare inedită de pionierat* în domeniu cu pilonii de susținere la:

A. Palierul *strategic*:

- a) *funcțional*: re-proiectarea în educație ca reformă prin formare - în spiritul managerial al resurselor reunite, pe calea argumentelor (și nu administrativ) a formei specifice în acest mediu;
- b) *profesional*: formarea, acreditarea și introducerea (angajarea) efectivă în sistem a categoriei socio-profesionale a formatorilor de formatori profesioniști, ca autori de formare ulterioară.

B. Palierul *normativ*:

- a) *reglementativ*: modificarea prevederilor actuale conform necesității veritabil transformatoare de introducere a profesionismului în domeniu;
- b) *reglator*: considerarea și ratificarea standardelor de profesionalizare propuse de cercetare și a aparatului de evaluare specifică incorporată acestora.

C. Palierul *acțional*:

- a) *relațional* (coalent, grupal): conceperea și practicarea, pe cale organizațională, asociativă, a acțiunii curente de formare de tip solicitativ-ofertiv.

Or, lămurirea, explicitarea, analiza și sinteza conceptelor, a elementelor, a aspectelor și a fenomenelor și personalității cadrelor didactice și manageriale semnifică ținta imediată și expectanțele sistemului și procesului educațional pe care le angajează dna Lilia Pogolșa în activitatea sa multiaspectuală și de aceea personalitatea științifico-didactică și managerială a Domniei sale se încadrează în ceea ce toți înțeleg prin sintagma „omul școlii”.

Trebuie menționat că în activitatea profesională Domnia sa se conduce de anumite principii, printre care: a) *legalitate*, prin respectarea Constituției Republicii Moldova, legislației în vigoare și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; b) *imparțialitate*, prin luarea deciziilor în mod imparțial, nediscriminatoriu și echitabil, fără a acorda prioritate unor persoane sau grupuri în funcție de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială; c) *comportament și tact pedagogic și social* bazate pe respect, exigență, corectitudine și amabilitate în relațiile cu comunitatea pedagogică, precum și în relațiile cu conducătorii, colegii și subordonații; d) *profesionalism*, prin îndeplinirea atribuțiilor de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, promptitudine și corectitudine.

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării Lilia Pogolșa are convingerea faptului că educația reprezintă o prioritate națională în Republica Moldova și, în acest sens, consideră că este oportună schimbarea accentelor în educație pentru asigurarea calității procesului educațional, astfel încât întregul sistem educațional să devină principalul factor de progres economic și social al țării.

Așadar, susține Domnia sa, direcțiile prioritare de dezvoltare a educației în Republica Moldova și mecanismele de realizare a acestora cuprind variabilele *politici educaționale, resurse umane, resurse materiale și financiare, rețea de instituții de învățământ și infrastructură* etc. – toate oferind un cadru concret pentru sporirea eficienței sistemului educațional și asigurarea dezvoltării durabile a acestuia. Acțiunile concrete identificate pentru procesul și sistemul educațional prin coerența acțiunilor stipulate în *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”*, din perspectiva durabilității și sustenabilității vor determina sporirea calității formării profesionale inițiale și continue a cadrelor didactice; îmbunătățirea ofertei educaționale din perspectiva nevoilor educaționale ale copiilor și așteptărilor societății; creșterea competenței și competitivității cadrelor didactice; profesionalizarea cadrelor manageriale capabile să gestioneze eficient instituțiile de învățământ și educaționale; dimensionarea corectă a rețelei de instituții educaționale corespunzător standardelor actuale de calitate; consolidarea parteneriatelor academice și sociale durabile axate pe beneficii comune pe termen lung.

Or, competențele acumulate (profesionale, specifice, psihopedagogice, socioculturale, reflexive, metodologice, de comunicare, manageriale, metodologice, de cercetare, de conceptó de politici în domeniul

educațional – curriculum, metodologii, ghiduri, standarde, strategii, concepții) și certificate în conformitate cu specialitatea și cu studiile finalizate menționate supra, semnifică tendințele interne și externe de construcție profesională determinate de nevoia de realizare a echilibrului între interesele, convingerile, necesitățile și așteptările/expectanțele individuale și cele ale domeniului de educație și de cercetare pe care ministrul Lilia Pogolșa poate să le pună în practică pentru a aduce un nou suflu de schimbare, la nivel de calitate sistemică și procesuală a acestor domenii.

În acest context, dna Lilia Pogolșa își exteriorizează setul de **competențe și aptitudini organizatorice diseminate în cadrul participărilor în proiecte, în granturi de cercetare / de transfer tehnologic**, și anume:

Proiecte științifice naționale:

- Director de proiect: 15.817.06.04 F *Reconceptualizarea formării continue a cadrelor didactice din perspectiva motivării de învățare pe tot parcursul vieții* (2015-2019).
- Director de proiect: 11.817.08.76 F *Sisteme psihopedagogice de formare a atitudinii civice active și a competențelor de incluziune socială la elevi în cadrul disciplinelor socioumane* (2011-2014).
- Cercetător științific superior în cadrul proiectului 06.411.058 A *Formarea orientărilor axiologice în cadrul tehnologiilor de predare-învățare-evaluare a științelor socio-umane în învățământul preuniversitar din Republica Moldova* (2006-2010).

Proiecte științifice internaționale:

- Coordonator de proiect *Implementarea standardelor profesionale de competență a cadrelor didactice/de conducere în învățământul general din Republica Moldova*. Banca Mondială (2016-2017).
- Coordonator de proiect *Implementarea standardelor de calitate a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal din Republica Moldova din perspectiva școlii prietenoase copilului*. UNICEF (2014-2015).
- Coordonator de proiect *Dezvoltarea standardelor de eficiență a învățării și a standardelor de calitate a instituției de învățământ secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului*. UNICEF (2013-2014).
- Coordonator de proiect *Evaluarea curriculumului școlar în învățământul secundar general și modernizarea standardelor educaționale pentru învățământul general*. UNICEF (2009-2011).
- Coordonator de proiect *Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în învățământul secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului și societății bazate pe cunoaștere*. UNICEF (2012).
- Membru al grupului de politici *Învățarea pe parcursul întregii vieți*. ETF (2010-2012).
- Coordonator de proiect *Student Active Learning in Science*. TEMPUS (2010-2012).
- Coordonator de proiect *Modernizarea și implementarea Curriculumului de bază și curricula disciplinare din învățământul secundar general*. UNICEF (2009-2012).
- Coordonator de proiect *Evaluarea curriculumului școlar în învățământul secundar general și modernizarea standardelor educaționale pentru învățământul general*. UNICEF (2009-2011).

Publicații în științele educației. Autor și coautor a circa 110 de lucrări, dintre care 9 monografii, 56 de lucrări didactico-metodice, articole științifice și comunicări la conferințe științifice naționale și internaționale.

Crezul și idealul educațional. Convingerile Domniei sale se axează pe ideea că pentru ca educația să-și realizeze obiectivele propuse pentru schimbare, este important ca linia de conduită a diferiților actori implicați (ministere, agenții, ONG-uri, instituții, administrații publice locale etc.) să fie coerentă, omogenă și coordonată, aceasta însemnând eforturi comune de implicare, impactul acțiunii asupra obiectivelor de educație și de cercetare, mecanisme instituționale prin care coerența este stabilită între diverse părți participante.

Or, toate acestea semnifică miza de reală schimbare calitativă prin măsuri specifice axate și pe formarea cadrelor didactice / resurselor umane de calitate și eficace în domeniu, dat fiind că activitatea acestora se află în permanentă tensiune datorită necesității de a regla și a raționaliza reușitele elevilor / ale studenți-

lor în societatea în care școala (generală sau universitară) nu mai este un „sanctuar al cunoașterii”, dar care cere mult mai mult de la profesori.

În accepțiunea Domniei sale, este imperios necesar a realiza faptul că evoluția activității cadrelor didactice și cea a politicilor educative sunt interdependente de dezvoltarea societății care se află într-o tensiune conștientă: între global și local, între tradiție și modern, între perspective pe termen lung și pe termen scurt, între spiritual și material, între competiție și egalitate de șanse, între dezvoltarea cunoștințelor și capacitatea de asimilare a educațiilor.

Lilia Pogolșa este o persoană comunicativă, dinamică, fermă, cu mare putere de concentrare, care poate face față oricărei provocări, interesată de o continuă dezvoltare profesională; este înzestrată cu abilități organizatorice și de lucru în echipă, oratorice și de prezentare, responsabilă, perseverentă, sociabilă, punctuală.

Evoluțiile actuale din domeniile științific, social, educativ și cultural și din subcâmpurile acestora pun în evidență, din ce în ce mai mult, numeroase derapaje ce se manifestă în conștiința individuală și socială, în explicitarea anumitor fenomene trecute sau actuale, acestea reprezentând semne ale unui behaviorism social accentuat care afectează aceste domenii. Astfel, activitatea profesională, științifică și managerială a dnei Lilia Pogolșa se înscrie pe traiectoria fenomenologică a educației ca o sarcină manifestă și de gândire științifică expresă. Or, educația trebuie ridicată în configurația valorilor contemporaneității cu pregătirea și circumspecția solicitată tocmai de către dificultatea timpului, de aspectele fenomenologice și de ponderea sau chintesenta valorică a personalității cadrelor didactice și de conducere din domeniul educațional.

Aceste seturi de valori/supravalorii științifico-profesionale, manageriale și socioculturale ale doctorului habilitat, conferențiar universitar Lilia Pogolșa, au fost onorate de către entitățile guvernamentale și extra-guvernamentale cu **distincții și mențiuni**, și anume:

- Diploma Ministerului Educației, 2003;
- Diploma Academiei de Științe a Moldovei, 2010;
- Medalia „Cuvioasa Parascheva”, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove, 2011;
- Diploma Ministerului Educației, 2012;
- Diploma AȘM „Meritul Academic”, 2013;
- Medalia jubiliară „Eparhia Chișinăului – 200 de ani”, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove, 2013;
- Diploma Ministerului Educației, 2015;
- Medalia jubiliară „70 de ani ai Academiei de Științe”, 2016;
- Medalia „Dimitrie Cantemir”, Academia de Științe a Moldovei, 2016;
- Medalia „Nicolae Milescu Spătaru”, Academia de Științe a Moldovei, 2017.

Astfel, împlinirile și perspectivele în crezul pedagogic pe care îl promovează Lilia Pogolșa în activitatea științifico-didactică și managerială este anume acela al *reformei sufletești*, care stipulează principiul *Să facem echilibru în noi înșine, deci o reformă în noi înșine!*, fundamentată de caracterul moral și de relația strânsă între pedagogie și științele morale și sociale.

Activitatea Domniei sale înseamnă nu doar comportament profesional, științific și managerial în educație, ci și atitudine civică, deci poziție dobândită, afirmată și asumată, configurare și ancoraj între *epistem* și *praxis*.

În contextul reflecțiilor prezentate, menționăm că, dincolo de multiplele aspecte ale activității dnei Lilia Pogolșa, se identifică și un „contact” al „omului din educație” cu problemele practice ale stării noastre morale, culturale și educative în contemporaneitate, în paradigma contemporaneității, deci aducerea educației la anumite consecințe însemnând totodată și posibilitatea aplicativă a ei, adică spiritul atitudinal al nostru față de viața și sănătatea spirituală a populației minore și adulte, dat fiind că educația nu se reduce la ceva ce ar viza doar „teoria, știința”, ci ea are în vedere realitatea vieții cuprinzătoare a unei personalități ori societăți istorice sau contemporane. De aceea, activitatea dnei Lilia Pogolșa, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, este cât se poate de relevantă nu numai prin valorile profesionale, științifice și manageriale, dar și prin calități ale umanismului, ale devotamentului pentru educație, ale respectului pentru creșterea și educarea morală și culturală a tinerei generații.